

Erref. kodea: LAF-107-792

Izenburua: Gutuneria: ARBELBIDE, Xipri
[Ikus gainera: 101-45 eta 101-116]

+

Hdeta, maiatzaren lehena.

Jauna.

Izanik ere gubierntan gorpuzteaz Estuak Heritiek urrun,
 ez maiz libratzeaz hala. Estuak nola galtzen ari den ohartzeak
 balako latz bat egiten gait libratzean bertze arkitzeri bezela.
 Zer egin ditaken estuaren beiratzeak ardura gogoan erabil-
 tzen dut eta neurie aldetik ahal dutena egiten. Astezinetan
 dut ikhusten bertzeak zer egiten duten (Herriaren haunditze,
 theatre zoin gehiagotako bertzeak bertze) Azkenik Herriaren
 agente artikulu batzuen ondotik, egun nahidauzkitzunt erran
 aspeldi gogoan dituzdan gauza batzue.

Orok-bat

Batzue zuzin mundu guziko Estuak dundun ~~guzik~~
 batasun hertsai batean jarri behar ginkela. Akort gira eta
 iduritzen gait batasun horrek behar lukela ooino hertsia go
 izan Espainiak eta Frantziak estuak dunden artean. Baina ez
 dugu hurbiltzekorik ere elgar adli ezagutzean eta elgar ezagutu
 gabe nola elgar maitha eta amodiorik gabe nola bat egin?
 Zombatek dakite zer estuak dunden suharak diren gure Espeini-
 alko anieak, zombatek dakite zer egin eta egiten duten
 estuaren beiratzeak? Zombatek ez dituzte buru bera eta asto
 batzue dako hertzen ~~ez dakite~~ 36-eko gerlaz geroz, ez dakitela-
 kokek zek alkharu dituen hotarat? Azken "Herria"-tan bezela,
 gero eta gehiago alkharu ahal dute hango Estuak dundun gure
 astekarian. Baina ez ginko hotan gelditu behar.

Ba dira Frantziar Eskualdunak bezela Bretainak, Katalanak,
Provence-tarak, Alzasiarnek beren mintzaiak eta ohiturak
beiratu nahi dituztenek. Antziko ^{indarra} orde baltzotza bere
chokkuan ez ginkoa elgaren arteko batasun bat moldatzen
ahel, bereziki ditugun zombait dutxoan bertzeak erres-
petarasteko. Gogamenduak ez gaitu ahazten zergen paga-
tzeko tenorien; ez gintuzte ahazti behar ~~beriz~~ ~~erretza~~
bildu sosa beriz erretzaitzen duenarik. Etcheanbuzetan
bada T.S.F. horietarik. Zertako behar dugu nahi ^{eta ez} ~~eta~~, hura
ideltzearakin erdara aditu? Frantsesak antzen dira espentuko
biziki izpiratu ideltiak dituztela; nik ez dakit zombait min-
tzaiak eta T.S.F. hori ~~guzier~~ guzies mintzatzen... zure eta
nik pagatu zergelkin. Zertako ez eskuaraz? "Lehenik aitaren"
dio erran zahar batek — gauza bere erran ahel ditake es-
kolen dako. Departamenduko sei deputatuek galde egiten badute
Parison gauza horien chukentzea, biktanda nehor ez zeela.
sozinen. Aldiz beiekin jartzen balie Bretain, Alzasiar,
Katalano, Provinciano, Parisiko eta Badeliko Eskualdun eta Bretainen
bozak bildu nahi luyketen deputatuek ez legakea multzo berek
aisago zerebit ukhan?

Eskolak

Ez dela haur altzatzaleen gainean kondatu behar diozu.
Ba eta ez. Baktarik ez diste gauza haundirik egin bainan bertze-
kin anbitz. Haur batentzat errianta "nobeit" da. Frantziarrenta
badu eta ardura gertatzen dena eskuararen dako hotcha nahitez
haura doi bat bederen bere errianta iduria bilhakatuko da. Aldiz
Eskualduna bada eta Eskualtzalea, Eskual Herria aipatzera badi
eskolan, legeak egiterat uzten duen bezela eskulara artetan bederen
iklasten badi ez zake iduritu Eskualdungoak eta eskulareren
mintzatzeak itipitzen duela ~~et~~. Bere Herriaren ichtoria eta geographia

nen ikharriak ez ote zalko H. Lekhal Herriaren arnodioa emanen? B

Bainan hortako behar hitazke bi gauza. Lehenik eskolemañ leak eskualduna izan (Zombat errechtasun ez lezazke gauza horrek baureri eman bestigausen ikharriko ez Malharin andreak "Ene Herriaren" ogerarazi dient ^{"L'infant Basque"} artikulua mamitaran batean erakutsi diuen bezela.) Ez giza arnas hortan: ene herriaren badira lau eskolemañe 2 Kaskein eskola laikuñan. Herriak 18 mehta eman ondoren ditzaitzela ~~amari~~ komentuari ez daukuta igori ~~beza~~ eskola librorat 2 erriints ... Kaskeinak. Eganja hori esplikatzen ahal badantzen zure aditzeko prest niz.

Bigarrenekoik behar du izan eskualtzalea. Hortan ez ez dugu arnas behar ginkkeena. Zombat ez da bethi ordaraz mintzo denik beren aita amen mintzairan ulko egiten dutonak eskola pochi bat dutenentako, arnaut gozoak ez dieneren dako kudi ez balitz bezela. Ezagutzen dut Herri haundi batean serora bat eskualdun bat, eskueraz mintzatzen diuen aldi guzietz, 5 haren proiektu emaiten duena ... orvoroak mehtato gasteri. Ez da hura orino bere erakasperen eskueraz amaitokotan aita Gabiteguy-R, Donapaleun, Garillatzenelko muthillo gazteekin egin diuen bezela.

Izanik ez eskualdun eta eskualtzaleak, gubiltzok ez dute hortako astirik, 2, 3 berdin lau haur mota ^{beten} baitituzte eskolatzeko. Malharin en artikulua irakurtearen bidezine, iberdokiko dautzute: "Anas akot naiz, bainan aita amek zer erran bezakete herik erran bezela egiten bagin?" Eta hor dautzute arazoin emaiten.

Hortik oro hola, ez dut uste jensik ez dela egitekoik. Jaz jaun aphez pituak izendatu du Jeannot Nezpues, jantza erakusten ibiltzako eskola libroran. Eskola laikuñan ere egiten da gauza buri

batere ez baita geizki. Baina eskualdunek badute jantzak baino
gaur a baliosago bat beratzeko, bera mintzaina. Zombait errunt
eta errunt es litayke izendatzen ahal eskual Herriko eskola
guzietan ibil litaykenak astien oren bat edo biga eskura, eskual
Herriko ichtoria eta geographiaren kaureri erakusten, eta hori eskola
laikotan ere "instituteurs agricoles itinérants" badiusten bezela; han
ze badia errunt eskualdunak eta eskualtzaleak frango.

Heien pagatziak dituen omenen lanak. Ez dituguia eskualdun
andana bat ba Koneilun jenerabian subventioneguz bat emaitan ahal
bailukete hortako urte oroz? Badia auzapezu andana bat eskualtza-
leen biltzaren urte guzies ibiltzen direnak; balukete ba sekulan
ez bezelako artika egiazki eskualtzaleak direla erakusteko urte
guzies eskuraz orhotuz buxeta bozkatzean. Ze balio du heien
bazkeri hostan ibiltziak handik jaltzean urte baduten beren es-
kualtzaletan ondo urte hartuz ~~et~~ lokhartzerat? Eskuraz jakin
eta andana mintzo badia etxean zombait bezela? Ahal dutelarik,
heien omenen dena egin nahi ez badute? Badakizu nik baino
holaki politikarentzat gizona zentzuz Kapabiden; politikemak zue
alde ezartzen badituzen ordian da ordian! Eskualdun irau nahi
bana sarthuko gogo hitzietan. Ez litakea eskualtzaleen biltzara
bezelako zombait muntatzen ahal eskual Herriko deputatu,
Koneilari eta auzapezentzat?

Irakurtze

Eskuraz Koliberrontzat irakurtzale eskuraz pleñi zira. Beharba
kaurrak tipitik usatus eskuraz irakurtzen aiseago odu ur litayke
kaundituta. Jacistak kaureri saltzen badiustuzte "Cours Vaillants",
"Frissonnet et Meisette" ez dugia urte indar bera egin bezalaketela hori-
etarik bat edo horiek iduri zombait eskuraz balitz? Eskuraz itzul-
tzeo iduri erutxago eta merkeago litakeela.

Batzalde lehen aldiz jakin dute Ostogian egin diogun

27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

erreportian "Lurto gogoa" eta "Egan" bazinela, Bibliosoa eskua-
rarat itzulia izana zela (eta gauza hori zombat aphy geiek ba-
dalkite liburua hori liburu aldikats erostean? Baionakoek gauza
horien jalkitako gehiago errechtasun badituete heien egiten
diren mintzaldietan eta lekharan dielakuen. Bainan besteak?
Eta badira multzobat.)

Untsa egiten duzu Herriaren ezartzea zer erosten ahal den
eskuarazkoik Herriaren bulegoan. Bainan hobeki ezin gine-
zakez segiden ezartzea bertzetan salgai direnak prezioekin,
baziki Espainian agentnak. Metkien jaun aphyziknak, aben-
duaren 15eko Herriaren aipatu *Haurren liburu hura ene araba
erriintzak ez du ba dela ez aditu... Nola emanen du bere haurren?

Ez litakea muntatzen ahal Baionan liburutegi bat eskua-
razko astekari, hilabetekari, liburu hori eta nikuen gehiago
hatchemaiten ahal ez diren zahar, Eskualdunen gainean
ordaz agentu liburu guzietan, Bibliotique municipale
iduri zerbit, nahi duenak, nahi duenak, nahi duena hon
hatchemaitako gisan? Ez ditazke oro oro sobara badelakuen,
zombat aldi nahi eta moltoak ez dautzu haren eskuarazko
bainenik emanen. Hura azkartu arte behar da ordian jesusik
irakurtu gabe egon. Bertzalde zerbit erosi aityin maite dut,
nik posteko, zer den irakurtia. Mendiz bertzaldelko liburietak ez
dina haren hatchemaiton eta zer diren ^{hurdien} jalkin gabe muntatzen
batzotia gira.

Herri guzietan ez litakea muntatzen ahal liburutegi bat
hura iduria, irakurtzen lalkhet dauten delako? Ligue Feminina-
ren liburutegi guzietan bada chokho bat unta muntatia eskua-
rendako?

Hura aspaldi goguan nintuen gauza batzu. Maite nuke
erreportaren ukharria. Badira hain seur ni bezela gauza horiek

gogon ilili ditugunak stathemian egiten baduzu
eneportia keien or baliatuko da. Nahi badituzu aitjinian
litra huren zombait gheraia agerazgi (dena sobara luze
litakle one idunika) zuhamak ilhus

Aitzimilik milesken.

Abbi' Cyprion Anbelhede

maison Biscaya

Hélette (B.P.)